

Rummen 13. — Bloavez 2

Miz Meurz 1905.

AR VRO

KELAOUENGELC'H

MIZIEK

KROUET EVIT BEZA

EUN ^{ERE} ETRÉ

AR VRETONED

*Señter an haol amañ • savet
kag • tinnill war Drijz. Taldir
Taldir*

Dindan Renadur :

An Aotrou Fanch JAFFRENOU "Taldir"

EUZ A VOULLEREZ AR GWAZIOU HA JAFFRENOU E KERAEZ (Penn ar Bed)

En Gwerz en holl Stallou Leoriou gwir vreton

Hanoiou Skrivanierien

“ AR VRO ”

Iez Gwened. --- Blei Lannvau. — Kelen Glaz. — Efflam Koet-Skau. — Job en Drouz-Vor. — Loeiz Herrieu (Barh labourer). — Penngleuik.

Iez K.-L.-T. — Jos Albaret. — An Arc’hantek. — Armel. — Ar Berr (Abalor). — Barz ar Blawez. — (ar Yeodet) Bocher. — Biler (Azenor). — Berthou (Alc’houeder). — Barzik Kerglaz. — Ar C’hozik. — Ar C’horfek. — Ar C’harget. — An Du. — Evnik Arvor. — Esnault. — Even. — Ian Ar Fustek. — Ar Furcher. — Ar Garrek. — Ar Gofik. — Ar Gall. — Ar Gak. — Godest. --- Gwennou. --- H. Gwillerm. — Efflam An Henoret. --- Jaffrennou (Taldir). — Kerniliz. — Lunedek. — Meriadek. --- Ar May. --- L. Ar Menn. --- Orain. --- Pennhouarn. --- Ch. Picquenard (Barz Melen). --- Loiz Porzikel. --- Klaoda Ar Prat. --- Per Pronost (Barz Treflez). --- Renan Ar Rouz. --- Jord Ar Rumeur (Mathaliz). --- Ian Roudot (Mel-oc’h-dir). --- Erwan Sebillot. --- Ar Sevellek. --- Tiercelin.

Paëroniez “ Ar Vro ” :

An Aotrou 'N Eskop DUBOURG — An Aotrou Markiz ha Kannad AN ESTOURBEILLON
An Aotrou Kannad LAMY — An Aotrou Kannad HEMON
An Aotrou Markiz FREDERIK A GEROUARTZ — An Aotrou Drouiz IAN AR FUSTEK, “ AB GWILLERM ”
An Itron Enorus MOSHER — An Itron Enorus ANNA A GERVENOEL

KOUMANANCHOU :

Breiz ha Bro-C'hall : 16 real | *Breiz-Veur ha lec'hiou-all : 20 real*

PRIZ EUR RUMMEN : **6** GWENNEK

KRENNAD :
 Mond da Bariz
SEBILLOT-HENORET
 An teodou fall
EUR PERSON
 Fianz er barh fur
JOB EN DROUZ-VOR
 Ankeu er Mor
E. KOET SKAU
 Un dro Koriganed
L. HERRIEU

AR VRO

Penn-Rener :
FANCH JAFFRENOU " TALDIR "

« Kaz an den ha na gar ar Vro a vag anezan »
Tennet deuz Allou mad Sant KADO
(Myvirian Archeology, levr. III., d. 40, rimel, 3.)

KRENNAD :
 Ar vam hag e bugel
LUNEDEG
 An Eured
T. GARREK
 Douar ar iaouankiz
TALDIR
 Lukas
P. PRONOST
 Divunadennoù
 Leorlennadur

MOND DA BARIZ !!!

Pez en ter Loden
 GANT

Erwan SEBILLOT hag Efflam HENORET

Ar pez a dremen en bro Landreger ;

AL LODEN GENTA EN EUN TIEGEZ
 AN EIL LODEN EN EUN HOSTELERI
 AN DERVED LODEN EN EUR VERERI.

Tud ar pez :

IANN,... mab Fanch koz
 FANCH KOZ, merer, tad Iann
 SOAZIK, greg Fanch koz, ma'n da Iann
 OLIER, eur c'hamarad da Iann
 IFIK, eur c'hamarad da Iann.

LODEN GENTA

Diabarz eun tiegez, eur fornigel, eun dol, eur baner, eur voutail, hag eur weren benak.... eur gwele.

Azeet en dro d'ar fornigel. *Fanch koz* ha *Soazik* a achu da zibri ho lein, de an dennadek ar billet.

FANCH KOZ

Skornet eo ar patatez?. hag ar fripon-ze an neuz ket a zonz da zont d'ar gaër.

SOAZIK

Petra zervij d'id Fanch? na vez ket bemde o c'haloupad ive..... Red eo d'an dud iaouank kemer eun tam plijadur.... An dennadek ar billet na n'em gav ket bemde!

FANCH KOZ

Pegement a teuz roët dezan da vont ac'halesse er beure man !?...?

SOAZIK

Fe 'n am euz ket roët kalz a dra d'ezan....

FANCH KOZ

Pegement ?

SOAZIK

Fe, eur.... pez bian,.... pevar real...

FANCH KOZ

Non de die !!! Pevar real ! [ha disil e pa bet pean o rei d'in-me eur pez dek gwenek da brenan eur pakad bu-

tun ?..... hag hirie !? beza ed da rei pevar real da hennez ??... d'ober he lankon !?

SOAZIK

Ho, na roan ket d'ezan aliez ive !?

FANCH KOZ

Re aliez c'hoaz !... Me vo en pad ar zun o labourat... ha te roio ar pez a mo goneet en pad ar zun da hennez da lonka ?

SOAZIK

Fe..... fe....

FANCH KOZ

Ro peuc'h d'in... an dra man lako ac'hanon da goll ma skiant? Rei raëzon da hennez ! Eun heur hanter anhei ! ha ne ne ket c'hoaz distro !?

SOAZIK

Ma, ië....

FANCH KOZ (a zeblant beza pouc'het ganv ar patatez)

Setu aze da batatez did !... ha kac'h diouthé !. Pe voe-lan treo ar sort-man a ven kontantet !..... hirie mon zonz da blenad ar prad aze... pe c'he brao an amzer ! hag ar marmouz ze 'n em gavo ket er gaër !

— (Klevet ha rer trouz eun den o kanan..... Skei a rer var an nor, pehini a zigor..... Ian a an antre eur billed ganthan war e dok.)

IANN... (o tilem e dok)

Zellet ma zad... an numero kenta !

FANCH KOZ

O paouez ariout ac'h out !! d'an heur man ! abaoue ar ar heure man o c'haloupad.. ha diveur hanter anhei !!! ha meo evel eur pemoc'h !

IANN (doustadik)

.. Vel eur pemoc'h... Red oa din ober evel ar re ail ive.... c'houi zonz d'ec'h, ar re all meo ive.... c'houi zonz dec'h, ar re all zo meo ive... c'houi zonz dec'h... ha peet din-me bannac'ho, c'hoaz ha meuz bed an numero kenta !..... an numero kenta !

FANCH KOZ

Neuze a zonzan erfad [e kleez beza digasset eun tam butun d'in-me ?...

IANN

Eun tam butun... eun tam butun... pa meuz renket ober pever real c'hle !

FANCH KOZ

Allon Soazik ! Laret mad am boa did ?... Breman c'heller mont da baea gle warlerc'h ar marmouz-man !

Goude bea roet d'ean kement gwenek oa en ti!

IANN

Petra, na gav ket d'ec'h.... a meuz goneet awalc'h ar pevar real-ze he pac'h roet d'in er beure-man.... Pa ve bet an numero kenta...

FANCH KOZ

Da laret d'id ar wirione. n'out mad da netra... eo da c'haloupat, da zibri ha da eva... hounez zo buez eur pemoc'h!

IANN

Me ma zad.... a meuz koulskoude.... tenned an numero kenta... An numero kenta.... zellet ma zad...

FANCH KOZ

An numero kenta! Me roio numeroio kenta d'id ive (Fanch a gemer e villed hag ho dol anean kuit). Kerz war e lerc'h.... Hast buan dibri da lein.. ma teui ganin-me da labourat.... d'ar prad!

IANN

Ia ma zad, me meuz bet an numero kenta!....

FANCH

C'hoant a teuz da vont er maëz gand da numero kenta?....

SOAZIK

Allo Iann! deuz da zibri da lein. Ar patatez a zo mad c'hoaz.... ha te c'haio goude da labourat, hast buan!

IANN

Me na labouran ket hirie.... Mont da zibri patatez !!!.. pa meuz bet an numero kenta?....

FANCH KOZ

Perag, klevet a peuz ac'hanon?... Er maëz a c'hi!..

IANN

Ia er maëz.... kas an numero kenta er maëz....

FANCH KOZ

Zerri rez da c'heno pe c'hi er maëz!

IANN

Er maëz!.... Ia ma ne mije ket bet an numero kenta,

Roet peuc'h d'in ive c'houi!... trawalc'h meuz deuz ar vuez man! Pell zo me moa c'hoant da laret ar wirione.... Na chommin ken dre aman ha goude ma zervij me renko mont da Bariz.

SOAZIK

Mont da Bariz! o ma Doue !!!.

IANN

Mont a rin da Bariz!

FANCH KOZ

Petra?... Mont da Bariz!.. Setu aze an obligasion o deuz ar vugale d'o zud!... Goude beza zavet anhê!

IANN

Petra c'houi zonz d'ec'h e chomin-me dre aman atao da c'honid netra!... ha da glevet trouz c'hoaz goude!... N'euz ket a voien d'in da rezista!..

FANCH KOZ

Me ive na mije ket a voien da rezista mar grajen evel ma teuz te graët hirie!.. Mar lonkjen tout ar pez a zestu-man.... e vijen du gand ar baourente ..... hast buan, deuz alec'h ze da labourat!

IANN

Hirie... na zervij ket dec'h! na labourin ket!

Da Bariz a renkin mont! Enon gant ma diskamant me a gavo eur plas.... eur plas mad e lec'h ma mo kig fresk ha bara gwenn da zibri.

FANCH KOZ

Perag e fell did c'hoaz!.... N'out ket mad awalc'h er ger?... Ar bara du marteze a zo re galet evitout! ha pos-

subl veha vefe heman mab d'in-me?....

IANN

Me c'haio da Bariz!... Me gavo eur plas.... pa vez diskamant rezonabl.... pa vez bet ar certificat d'etudes... a c'heller, a zonzan, dont da veza eur sort benag.... Ar certificat d'etudes, na vez ket roët d'an oll.... Na chommin ken dre aman da labourat douar!

FANCH KOZ

Petra teuz c'hoant da veza neuze!

IANN

Me meuz c'hoant da veza dizoursi! hag en despet d'ar pez a peuc'h c'hoant da laret.... Me deuio da veza pinvig evel eun aotrou!.... Me mo eun tog kern huel, eur boutou kâochou! hag eul liviten hir!!..

FANCH KOZ

Arru int warnout! Liviten hir, boutou kaouchou! hag all!.... hast buan dont aleze.... gand da goz kojou.

IANN

Mont da labourat douar!! An dra ze oa mad vid hon zud koz.... Na ouient sort!.... En Pariz me c'honeo da neubenta tri pe bevar mil liur ar bla.... evelse e vo moien din da veva ha zikour ac'hanoc'h ive...

SOAZIK

Allo Iann.... te zo o farsal.. losk an treo-ze a gostez.. ha kerz da labourat gand da dad... (Aman e klever mouez potred iaouank an dennadek... dont ha reont en eur ganant tresk ti Iann Fanch koz) (an nor a zigor, eun den iaouank a antre)

AN DEN IAOUANK

Iann, aze c'hout?...

IANN

Ia.....

AN DEN IAOUANK

Hast buan dont ganimp da bourmen.

FANCH

Da bourmen... Pourmenet awalc'h an neuz hennez hirie.... Poent eo d'ean chom er ger...

AR POTR IAOUANK

Red eo d'ezan dont!... n'hellomp ober netra heb an numero kenta.....

IANN

Nan! nan!.. Me zo arru.

SOAZIK (a grog en he vrec'h)

Allo Iann, chom er ger ive, zent diouin!

IANN

Red eo d'in mont... Na zervij ket d'ec'h!....

FANCH KOZ

Kerz eta da c'haloupat.... c'hoaz a larfer n'eo ket ar bed man eun draonien a c'hlaç'har (kemer a ra eun tranch) koulz eo d'in mont da labourat! Nag a zisplijadur war an tam douar man!

Ar botred iaouank a c'ha kuit, en eur ganant) Soazik a aze war ar bank da wela).

FIN AL LODEN GENTA

Ar ridojou a zisken:

(Da heuil.)

Ar Gador-Brezeg

Skouerlou da brezegi

PREZEGEN II

AN TEODOU FALL

(XI^{ved} sul goude ar Pentekost). *Evel-henn e komans ar sarmon:*

Solutum est vinculum linguæ illius, et loquebatur rectè.

« Ar Salver o veza stoket e viz ouz teod eun den mud a rentaz d'ezan ar parlant ».

Dibaot eo e kaver dre ar Bed, ha memez e-touez ar Gristenien, tud da bere e c'heller aplika ar pezh a lavar an Aviel a hirio euz an den mud, da behini en devoa ar Salver adroet ar parlant. Komz a rea mad, eme ar Skritur Sakr, *Locquebatur recte*. Allaz e pelec'h e ve kavet tud pere a barlant mad, hag euz ar c'hinou pere n'en deo bet morse sortied komz fall e-bed ? Leun eo ar bed a dud na ehanont da ober fotou gant o zeod, ha dibaot eo ma eller kaout unan bennag ha ne ra fot a-bed gand e deod.

An neb na ra fot e-bed en eur barlant, a zo eun den parfet, eme Sant-Jakez. *Quis in verbo non offendit, hic perfectus est vir.*

Abaoue m'en deuz an droug-spered en em lekeet var teod an dud, n'en deuz moien e-bed da c'hoût an niver a valeuriou en deuz tennet var e-lerc'h an droug-prezeg.

(Ar prezezer a achu aman penn-kenta e zarmon, hag a adkrog gantan goude var eur stum all, evel henn:

Quidam autem ex illis dixerunt: in Béelzebuth principe dæmoniorum ejicit dæmonia. « Darn anezo a lavare: chaseal a ra Jezuz an droug sperejou en hano Béelzebuth, prinz an droug-êled ».

An avi o devoa ar Farizianed a eneb hor Salver, a rea d'ezo klask peb sort moien da noazout d'ezan. Bepred e kavent abek en e zoktrin, bepred e tikrient e viraklou: e vuez divin zoken ne oa ket dizamm deuz o gwall deodadou. Mar komze gant ar bec'herien, mar reseve gant karante eun ene keuziet, e lavare ar Farizianed dirag ar bobl ne oa ar Salver nemed eur falz-profed, pa eo gwir e oa mignon ar bec'herien. Mar parea tud klanv d'an deveziou sabbath euz a lezen Moizez, ne vankent ket da lavaret e profane au deveziou kesakret da Zoue. Mar rente ar parlant d'ar re vud, ar c'hleo d'ar re vouzar, ar c'herzed d'ar parilitiked, ar gwelod d'ar re zall, ar iec'hed d'ar re glanv, ar vuez d'ar re varo, e lakeent kement-se var ar gallout en devoa bet, var o meno, digant an droug-spered. *In Béelzebuth, principe dæmoniorum ejicit dæmonia.*

Mez, o ma salver adorabl, pa eo gwir ez euz en em gavet tud impi awalc'h evit ho tikrial, piou a ello fougeal beza esperniet ? Allaz, kristenien, an droug-prezeg a zo eun tech miliget, kazi ken koz evel ar bed. Anaveet eo bet e peb amzer. Kommun eo e peb bro hag e peb kanton. Kenkoulz e ren an tech-man var vuzellou ar re a dremen evit tud devot, evel ma kav e blas var deod an dud impi ha diroll.

N'en deuz netra ken boutin evel gwelod an tad o tikrial e vugale, ar breur o tikrial e c'hoar, ar vam o troug-prezeg deuz he merc'h... Na espergn netra, na mignoned nag adversourien, na tud estren na tosta kerent, na tud just na tud konsakret da Zoue. Skei a ra heb kemm a-bed var ar Mad evel var an Droug, var an traou sakr evel var an traou profan, var ar vertuz evel var ar pe-c'hed. Piou a oueffe konta an niver braz a bec'hejou a lak da ober ? Piou a oueffe nompri an holl gwalleuriou a deu var e lerc'h ? Piou a oueffe lavaret ar bern eneou a lak da goueza bemdez e-kreiz punz an ifern ? Easoc'h e ve gouzout ped greunen sâbr a zo var dreaz ar mor, easoc'h e ve nompri ar stered a sklera an noz, evid n'en deo niveri an efejou trist ha gwalleurus a denn, var e lerc'h an tech kasaüs-ma ! Imposubl eo komprenn pegen grevus eo dirag Doue ha dirag ar Bed. Kenta refleksion kenta poent. Ha goulskoude evit beza salvet ez eo red ober e oll bosubl evid rapari ar gaou great d'an nesa dre ar gwall deodadou. Eil refleksion, eil poent. En daou ger ar grevusted euz an droug-prezeg, ar redigez da rapari, setu eno ar c'hevran euz ar gaoz-ma, hag an testen euz hoc'h evez karantezuz.

Spered santel, diskennet ho poa gwec'hall da zeiz ar Pentekost, e furm a deodou tan var an Ebestel, evid diskuez d'eomp ez eo awalc'h renka an teod evid renka an den en e holl ; diskennet hirio varnomp, roit d'in hirio eur vouez ken krenv evel ar gurun, eun teod ken nerzuz evel an tan, evid touch kalonou va oditored. Roit d'ar gristenien bodet ama, ar sklerijen red evid anaout ar spontusded euz an droug-prezeg, ar volonteze vad da rapari an efejou maleürus euz ar gwal deodadou dre eur gwir c'hlaç'har. Ar c'hras ze a c'houlomp hirio diganeoc'h, dre skoazel ar Werc'hez Vari, refuch ar bec'herien oc'h hi saludi gant an Eal : *Ave Maria etc.*

Kenta Poent

Droug-prezegi a zo dua brud an nesa o tiskuilla e fotou, pe o tamall d'ezan eur fot bennag pehini n'en deuz ket great. Pa ve diskuillet fotou an nesa, kement-se a ve hanvet eun droug-prezeg simpl, pe eur gwall deodad.

Pa ve tamallet an nesa en injust, kement-se a ve hanvet eun teodad-faoz. Mez evel ma kemerer an hano a zroug-prezeg evit kement diskriamant, pe gwir pe faoz a ve great deuz an nesa, m'ho ped da gemer ar pezh a lavarir hirio d'eoc'h deuz an eil hag egile. Rag mar deo eur pec'hed braz diskuilla fotou an nesa, an holl a oar eo c'hoaz pec'hed brasoc'h tamall d'ezan fotou euz a bere n'en deo ket kablus.

An droug-prezeg, eme an Abostol Jakez, a zo evel eun tan gwall. *Lingua ignis est* ; eur bern fallagriez eo : *universitas iniquitatis*. Eun droug eo, pehini na zehan morse da noazout : *inquietum malum*. Eur soursen vreïn eo, euz a behini e tiver an holl gwalleuriou : *plena veneno mortifero*.

Teod an droug-prezezer a zo eun tan gwall hag a zistruj kement tra a zo var e hent ; na lak kemm a-bed etre ar mad hag an droug. Barn a ra an intansionou ar re wella. Disput a ra ar mad a glev lavaret. Kreski a ra

siou an nesa. Iventi a ra pa ne oar ket. Renevezi a ra mankou pere a dlie beza breinet en douar, gant ar re o doa o c'hometet

An droug-prezeg a zo eur meskach a beb sort drougiez. Beza 'z euz ennan da genta eun ourgouill kuzet a ziskuez d'eomp eur blouzen e lagad an nesa hag a goach ouzomp eun treust e hon lagad hon-unan. Bez a 'z euz ennan d'an eil an avi hon euz o weled ar re all parfetoc'h ha muioc'h istimet evidomp.

D'an dride, eur gasoni sekret a skuill var hor c'homzou ar vestl a zo en hor c'halon a eneb an nesa. D'ar bevare, aliez ez euz ennan eur vis fall milliget, a ra d'eomp meuli hon nesa evid hen dikrial goude gand muioc'h a grueded. Erfin, a-wechou all e ve gantan eun tech diroll pehini hon doug da ziskuez hor spered, en eul lavaret serten komzou troet ha goloet, dre bere, heb ober van a-bed, e sanker ar gountell e kalon an nesa hag hen lekeer da goll e vrud vad. *Universitas iniquitatis.*

An droug-prezeg a zo eun droug na zehan morse da noazout. Hada a ra disparti en peb lec'h. Renti a ra adversourien diskleriet, ar re a oa kent ar brasa mignouned. Dre-holl ez eo adversour diskleriet d'ar peoc'h, d'an douster, d'ar garantez kristen : dre-holl, ez eo eur vammen a venjanz hag aliez a vuntrou. *Inquietum malum!*

An droug-prezeg a zo eun eïenen vreïn euz a behini e tiver heb dehan eun ampoezon kriz, barrek c'hoaz da zougou ar maro er c'halonou ar vertuzusa. Meulodi, silans, jestrour, geizou, bete sellou zoken an droug-prezeger, karget int holl euz a ampoezon, pehini, en eul lemmel digant an nesa e vrud, a lemm ive pervuia digantan buez e ene. *Plena veneno mortifero!*

Kalon an droug-prezeger, eme ar profed, a zo leun a vreïnadurez. E spered a zo avelet dre an enklask kurius a ra euz a zefotou e nesa. *Corrupti facti sunt in studiis suis.*

E c'hinou a zo evel eur bez ledan, doun ha tenval, a zeu dioutan komzou leun a fallentez pere a zoug ar maro da encou e vreudeur.

Sepulchrum patens est guttur eorum. Flem ar sarpant a zo var e vuzellou ! Na lavaran ket c'hoaz awalc'h An droug-prezeg a zeblant kaout treid ha daouarn evid ober eur c'horf a bec'hed gant an droug prezeger. Mond a ra an droug-prezeger a zor da zor, a di da di, evid raporti ar pez en deuz klevet, evid lakaat eun dra bennag nevez var an droug a glev euz an nesa, hag evid embann gant kresk ar falz brudou en deuz klevet. Lemma a ra e deod evel eur c'hleze ; armi a ra e zaouarn a venvijou kruel evid muntra ene e vreur.

Ema bepred var evez evid profita euz kemend digarez a c'hell da gaout da zikrial beteg an dud just ha santel. *Intenderunt arcum ut sagittent in occultis immaciatum.*

Setu eno ar boltred a ra ar spered santel euz an droug-prezeger. Sethu eno petra eo an droug-prezeg, pec'hed pehini, hervez eun tad santel euz an Iliz, a zo grevusoc'h evid ar muntr e-hunan : *Gravis supra mortem.*

Ha n'en deo ket hep rezoñ e lavar kement-sé, rag an droug-prezeger, kriz'en kenver Doue, a zilemm digant

e Brovidanz ar gwella moien he deuz da rei d'eomp da anaout ha da adori e barfetegezou divin. Kriz e kenver ar re her chilaou, o renta a ra koupabl euz e bec'hed. Kriz en e andret e-hunan, e serr evitan dor ar baradoz.

Gwir eo e tenn Doue e c'hloar euz a gement tra a erru er bed-ma ; mez gwir eo ive n'en deuz netra a gemend a gresk kemend gloar Doue evel brud an dud just. E brud vad ar re hümbel e kav Doue ar voeien da gondaoni an ourgouill ha da ziskuez d'eomp no dleomp renta henor nemed d'ezan e-hunan. *Soli Deo honor et gloria.* Dre ar vrud euz an dud trugarezus e kenver ar beorien e kondaon Doue an avarized, hag e justifi e Brovidanz euz ar soursi a gemer euz an dud ezommek. Dre ar vrud euz ar re c'hlân ha pur e kondaon Doue ar gadalerez, hag e tesk d'eomp ar burentez euz e natur. En eur ger, brud vad kemend a zo vertuzus, a zigas da Zoue ar galloud da gondaoni dre ar skueriou mad a welomp ar siou fall da bere ez omp douget. Brud vad ar re santel a zo eun deskadurez vud euz ar vad, dre behini ec'h ana-veomp eo red d'eomp karout ha servicha Doue.

Mez petra a rez-te, teod milliget, teod ifern ? Petra a rez-te pa zikriez da nesa ? Laërez a rez digant hor Salver ar presiusa moien en doa da denna e c'hloar euz ar bed-ma ! Laërez a rez digantan ar gwella voien a gave da rei da anaout e barfetegezou divin ! Henvel out ouz an droug-spered, pehini na fell ket d'ezan e ve Doue anaveet, karet, na servijet. Pa zroug-komzez euz da nesa, e virez ouz Doue da denna gloar euz an holl vad en divize great da vreur epad e vuhez. Lakaat a rez an dud gadal da zisprijout ar relijion, ha da zonjal n'en deo ar vertuz nemed faozentez. Lakaat a rez ober goap a Zoue e-hunan, ha disprijout e lealded hag e drugarez.

Ar skuer vad a zo red d'an Iliz e gaout.

An Ekzempl-vad eo mamm an holl vertuziou, eme Tertulian. Muioc'h a bouez o deuz evidomp an eksemplou mud a welomp, evid na c'helfe da gaout an holl guzuliou euz ar Bredigatore. Eul leor bepred digor eo, e pehini e oar lenn ar re dizisk koulz hag ar re wizek, ar pez a dleont da ober evit plijout da Zoue. Red eo d'eomp rei skuer vad d'hon nesa. O telc'her d'ar vuez e labouromp evidomp hon-unan, mez o telc'her d'hon brud vad, e sikouromp ar re all da ober o silvidigez. An hini a ra e bossubl evid kaout brud vad en eur bratika ar vertuz, a gemer skuer en eun doare bennag var drugarez Doue e kenver an nesa. *Quisquis a criminibus vitam suam custodit, sibi bene facit ; quisquis autem famam, in aliis misericors est !* (Sant Augustin.)

(Da gendelc'her.)

Son Blavez mad d' "Ar Vro" (Evid he eil blâ bue.)

- Salut d'ac'h aotrou Jaffrennou, pell zo meuz ket ho kwelet, Ha setu kelaouen *Ar Vro*, boe eur bla zo o redek ;
- Ma zonj a zo c'hoaz d'hi c'hemer ha hini *Ar Bobl* ive, Vit diskoez d'ac'h ma c'harante, ha rei dac'h prespolite.
- Mez me ho ped hep nem fachan, d'am jilaou ive d'ho tro.

Kement hini deuz komanant, a ell skrivan war *Ar Vro* :
Skrivet meuz dac'h kalz a zoniou, ha kalz deuz a werziou
[kaer,

Na peuz skrivet hini warni nemed diou zonik dister.

— Mez mar kemeran komanant, er bla-man c'houi a renko.
Skrivan breman eur zou pe eur werz, ha ze bep miz war
[*Ar Vro* :

Pe mar disprizet anezê, digaset hê oll d'ime ;

Ha ni vo bepred mignoned, distag 'n eil deuz egile.

— Rak asur mad, ma oll rimou, a zo gret gant lealded,
Gand gwir furnez, gwir vrezonek, hag hep choki den ebed.
Me lavar eon hag hep spontan, ar virione pen da ben,
C'henvel demeuz eun diamant, o troc'han eon eur veren.

— Pez a glaskan gant ma rimou, eo plijout da Zoue,

Diski an oll d'he jerviji, gant gwir fe ha karante ;

Hag adsevel ar brezonek, nerzan 'r gwir religion.

Gant gras Doue hed ma bue, ze a vezo en c'halon.

— Amzao a ran ma oll rimou ; ha ma skridou asuret

Gant an dud a zo disket braz, vo kavet dister meurbet ;

Mes kaset neze touez ar bobl, gant joa e voint kemeret.

Ha miret oll gant karante, ha gant kalz a dud disket.

— Evelse o len ma rimou, vo klevet komjou Doue.

Dreizê kalz zeui d'en zerviji, gant gwir fe ha karante,

Ar c'hras kaer-ze a zouetan, d'an oll dud war an douar.

Ha gras d'imp oll da 'n em welet, eun devez ebarz er gloar.

Evelse bezet gret.

JULIAN GODEST

Fians er Barh Fur

*Testoni a garante,
d'em mignon « Taldir ».*

A pe varuein eit en doar men
Demen e hei-te me inean ?
Te hei de glah ur gouronnen
Hag un tron ligernus en nean.

Kenteh ma 'n devou er vuhe
Kuiteit me horv ha me manbreu,
Avel ur glom huen te hei te
Ar diuaskel en auelieu.

Te e basou loer ha stired
Erauk arrui er Baraouis.
E' mesk er Sent hag en eled
Ha pou un eurusted hemb skrouiz.

Er leh-se, em es er hreden,
E' kavei Bretoned nerhus,
Hag eue Barhed ag hun Gouen
Get ou delenneu burhudus.

En ou banden, te e gannou
Guerzenneu d'er Huerhiez Vari,
Ha de Jezus e zou inou
Ar un tron braouh eit hanni.

Te e velou en Tad Krouéour,
Er Mab hag er Spered Santel,
Dre er lavar ken dous, ken flour
A hes disket en ha gavel.

Else te anseou achiu

Er huerzen ahes komanset

Genein ar en doar pe on fiu

Eit rantein Inour d'en Drinded.

JOB EN DROUZ-VOR.

Sonnen Ankeu er Mor

De men dous Annaik.

O Bugale bihan, ha hui eûe, Merhed,

Hou pe perpet truhe ag er Vartelodet ;

Hag pe huitelô kriû aûel er fal amzer.

Pedet eit en dud keh, hag e zou en danjer.

En danjer a bout skoeit dre fallh dir en Ankeu,

Hag a bout, er mor bras, tolet get ou bageu.

El ma 'lar er guerez-men, hag en des d'ein deske

Ur moraër a Hoad, marû er ble tremenet.

Etre Hoad ha Heidik, e hes gourlaneu bras ;

Hag, en ehe, un noz, treu meleget hum bras :

Er gurun e darhe, hag en nean e grene,

Hag, e mesk el luhed, er glaû iein e gouche.

Hag e kreiz er gourlan, ur vag, hemb ruan, na gouel.

E riskle didrouz ker, plum aben d'en aûel.

Mes ar warren er stur, mab den erbet ne oe,

Ha nehoah, ag er vag, ur voeh kriû e saue.

Ur voeh kriû e saue eit hudal treu spontus

E kreiz en tiolded ag er mor dasoannus :

« Dihunet, emehe, Tud beet, o Breder,

« Ha deet hoah de hoarhein e kreiz er fal amzer.

« E koved er pisked, hag el lehid fangek

« E ma hou iskern brein, hou iskern prenûidek

« Tolpet ind ha kerek de solein er bageu ;

« M'hou kalw, aboeisset d'ein, rak me zou hou Ankeu. »

Else gonzas er voeh, hag Ankeu bras er Mor,

Ur fallh en e zorn klei, ur hoh gouel d'oh e dôr,

Hag en e zorn deheû, eur pennig goleân,

Em ziskoas er er vag, e tan ul luheden.

Else gonzas er voeh, hag e kreiz en noz du,

Pad ma splanne en nean el luhed hir ha ru

Tro a tro d'er vagig er deur ihuel saûel,

E verue, e strimpe, guen, ha pell chemonnet.

Hag a chemon en deur, saûel el manciou,

Hoazeganned er Vor e ze dal ou Ankeu :

Ou manbreu digiget, el er gue de genver,

E oe goleit a fang hag a vehin rehier.

Dre ou begeu digor, dre ou frieu toutet,

Mogel tiû ha blazus nije en nean glubet.

Hag en ou deulagad en-tan e sklejerue,

Hag, a bouiz ou fenneu, el chas, ind e harhe.

E oent marse meit mil tro a tro d'en Ankeu,

Hag ind em lakas rah de zansal get ardeu,

Hag ou iskern hemb kig hum stokent, e darhe

El a pe 'n aûel vor e hej bleineu er gue.

Groeit sin er groez, Hoadis, ha cherret mat ou for,

Ha ne chileûet ket Hoazeganned er Mor.

Nan ne chileûet ket, ur ienion e kleuet

En treu hag e laran en ou son meleget.

« Hoaramb, sonnamb, krollamb, skrignamb hun dent Breder,

« Baleamb ar er mor, e kreiz er fal amzer ;

« Ha maloh, maloh hoah d'en enkipajeu biû !

« Er pisked e houlen kig mab den de zebreïn.

« Rak, a gement ma homb ni e zou bet eùe
 « Moraëriou kalet, epad ur heh buhe.
 « Me dre ha falh, Ankeu, ni 'zou bet skoeit, un de,
 « Ha solet g'hur bageu, er mor 'zou bet hur be.
 « Er mor zou bet ur be. hag, e ilis erbet,
 « Hul leurieu, g'ur belek, ne zou bet beniget.
 « Hag hur spered jalouz, chiffet a gement se,
 « E ven d'ol en dud vor rein er mor vras de ve.

El hur bugale geh, hou re 'vou glaharet ;
 Hou groage e ouilou (hur re en des ouilet)
 » Ha ni e hoarhou, ni, ni 'grollou ar er mor
 « Pe iei er groage-se de gestal dor de zor !..

Tro a tro d'en Ankeu, else ind e sonnas
 Etre Hoad ha Heidik, e kreiz er 'hourleu bras :
 Ha kenteh ma ou d'oe achiuet ou sonnen,
 Er glaù hag en aùel e achiuas aben.

En aùel hag er glaù aben e achiuas,
 Hag en hiaul mitinek, er reter, e splannas ;
 Mez na tristet enta oe guelet rah en treu
 Hag e ze, en de se, get er chal en audeu :

Tameu guerni toret, ruanveu ha deleieu
 Luet etioh behin, penneu fard ha gouelieu ;
 Keineu, sturieu, koedaj, ha bageu dizannet.
 Hag eue korved iein Marteloded beet !

Hag en deieu goude, na tristed oe guelet
 Ar henteu en Argoed, keh groage ankinel.
 Guesket el er groage a goste en Arvor
 E monet da gestal ou bara dor de zor.

Ha chetu eit petra e laran doh : « Pautred
 « Hou pe perpet truhe ag er Varteloded,
 « Hag a pe huitelo kriù aùel er fal amzer,
 « Pedet eit en dud keh, hag e zou en danjer ! »

Alre.

EFFLAM KOET SKAU

Ar Vamm hag he Bugel

D'am c'hoar karet.

— « Lavar d'in, ma bugel, 'benn eur pennad aman
 Pa vi braz ha disket, evel da Vreur henan.
 Hag hen 'm'o 'n' ez falon, me, da Vammig tener
 Eun tammig plas hepken, n'euz fors pegen dister ?

Lavar d'in, ma bugel, a ri d'in, cheriou
 D'an oad a ugent vla, evel vit ann deiu ;
 Hag a chomo ma mab, ma Mab a m'euz karet
 En kenver e vamm gez, evelli, 'n he andret ?

Ann tammig cre'h, allaz, a font-gand ann domder
 Pe bar an heol warnan, koulz an nevez amzer ;
 Ha me, 'benn ugent vla, ha d'ann de ha da noz
 Na vin ket evidout, re dagnouz ha re goz ?

Bihan e oan neuze, ha c'hoaz iaouankig flamm :

— « Petra laret aze, petra sonjet ma mamm ?
 Penoz a rafen me war ann tamm douar-ma
 Mar vec'h ket, c'hui ma mam, em sikour, em hencha ?

Hag hen kafen eun all, ia eun all eveldoc'h
 Hag a garfen kement, hag a garfen muioc'h ?
 Deuz ma c'halon, mammik, na rin ket diou loden,
 D'ac'h eo beteg breman, d'ac'h a vo da viken.

Perag a laret-hu komzou zo ken c'houero ?
 Perag n'eur bokaf d'in, e skuillet c'hoaz daero ?

C'huistim, ho ankouafen, o c'hui ma mam, eun de?... »
 Ma mamm a bokaz d'in : na lâraz man goude.

LUNEDEG.

AN EURIED

(War eun ton dans Kerne)

Digoret é dor an de
 Gant aelik ar garante,
 Ha kemeret e zaë gaër
 Gant an oabl glaz ha zeder :
 Hirie 'man an eured
 Etre tud hag en em gar ;
 Hirie 'vo eürusted
 War hon zam douar.

Evel pa vefte an ne
 Diskennet war vro Gerne,
 E tistôn en êr laouen
 Mil mouez ha mil ganaouen ;
 Gant an heol e lugern
 Glasoc'h-glaz ar meneou,
 Ha dre holl e tregern
 Son ar biniou.

Ar c'hleier, o font en dro,
 Gas ar c'helou dre ar vro :
 Fant ar Fur ha Per ar Faou
 A zo dastumet o daou,
 Ken joaüz o doare
 O tistrei deuz an iliz
 Vel mouse'hoarz ar beure
 O pokat d'ar gliz.

Meur a lagad a vrumen
 Deuz o gvelet o tremen,
 Unanet vit ar vuhe
 Ha binniget gant Doue,
 Hen terrupl ha pounner
 E benn gantan sonn da nec'h ;
 Hi koantik ha tener
 Harpet war e vrec'h.

Pegen brao int o vale
 Krog an eil dorn egile,
 Mennoz all ebet gantê
 'Med hini o c'harante !
 Pegen dous e c'hoarzont
 O zellou gantê stoket,
 Pegen skanv e kasont
 Tro zans ar boket !

Daouzek tôl a zo zavet,
 Eiz kant a dud 'n em gavet,
 Gwisket holl en o granna
 Vel o font da bardona :
 Kement a oa pedet,
 Kar, amezek pe mignon,
 Zo buan diredet
 Joa leiz ho c'halon.

Ouz an dôliou e preder
 Kozeüz ha dibreder,
 Ar paour tal ar pinvidik,
 Ar c'hoz tal ar bihanik ;
 Ha jistr tomm Breiz-Izel,
 Diskennet er c'halirou,
 A lak war bep muzel
 C'hoarz ha marvaillou.

Neuzé 'sav mouez ar Varzed
 D'enori an daou bried,
 Da gana d'é méuleudi
 Ha kaërder o c'hevridi,
 Da c'houlén évité
 Digant Mestr braz an nevou
 Eurvad ha karante,
 Ha bugaligou.

Ha da zansal adarre
 Tra ma vé gwelet bale,
 Tra ma c'houez ar zônerien
 Diwar lein o barriken :
 Ebatí ra hirie
 Pep-hini deuz e wella,
 Benn varc'hoaz marteze
 Vo lec'h da ouela.

T. AR GARREK.

Plouigno.

Un Dro Korriganed

FIDORIEN

— Mechal più e ve else bamnoz ardro er lonned? e lare Iann er Minour d'e voez ur mitin en ur zont a vouitat e ronsed.

— Petra zou arru enta Iann, e houlénas hi?

— Ne gomprenan nitra e rah en treu e huélan : er mitin men en ur vont er hreu e oe skolmet losteu er seud en eil doh egile ; deh em boe kavet er le bihan e kastellen er ronsed ! Ha nen des kin bamdé. Konmans e hran chuehein ha mar lakan me faù ar er lapous e hra kement se, a dra sur me hrei dehou peein kier e farseu !

— Siouah ! eme er voez. nen de ket labour un den e en treu se, den peur : nen des nameit en diaul pe er horrigannéd hag e hell gober treu elsé.

— Mil mallèh ! e douias Iann, diaul pe horrigan, ne vern più e, mar zigoehan arnehou me lakei beh ar e chaucheu surhoalh ! Henoah ketan me gouskou er hreu ha me dagou er hetan e goehou etre men dehorn.

— Else e hras Iann. Ean e ias de gousket barh er hreu, ar ur vrehad plouz, e ben-bah etal dou.

Troieu kreisnoz e kleuas en or e tigor hag e huelas un nebed korriganed e toned er hreu ar ou goar. Luhein e hré ou deulagad el skodeu tan ha rifal e hrent el un nebed jinkellaj. Deustou ne oe ket Iann eünus bras, ean e gommansas krenein hag e vleu e saüas ar e ben pe huelas el lonnedigeu du se e tonet en e greu Mes en taul eün se e dremenat el ur bar aüel dro ha kenteh

Iann e gemeras e ben bah hag e saillas ar er horrigannéd. Biskoah nen doe hum gavet ken kriü ; ean e zahaüe tauleu bah a glei hag a zeheu, hemb sellet. En tauleu se e goehé dru, gueh ar er horrigannéd gueh ar er seud. Mes ne vern !

Chueh neoah dre forh skoein, ean arsauas elkent. Torret en doe en huezen arnehou, jmes eue ne oe mui korrigan erbet er hreu.

Koutant ag e labour, ean e ias neze de gousket d'e hule, get er chonj ne vehe ket bet deit er horrigannéd en dro, goude bout drastet else ! Mes allas ! fari bras e hre, rak en de arlerh vitin a pe sauas ean e gavas, ar kreiz en ti, unan ag e ehen trohet a dammeu.

Er horrigannéd en doe hum vanjet.

Braset ur glahar eit er peurkeh labourer !

— Mes, eme e voez dehou, en ur dorchein he deureu, pe lakeemb ahoel un tam benak barh en hili ? Kement se tapet e vehe d'omb. Ni anseou guerhein er peh e chomou, ha tennein elkent ur blank benak ag er lon peur men.

— Guir e laret, e reskondas Iann en ur lakat a goste morhed deheu en ejon.

Goude, ean e gasas en achimant ag er lon d'er hardi eit gortoz en de.

Mes fall hroeit en doe hoah, rak er horrigannéd en doe kleuet diviz Iann hag e voez, dre er fenestr ; eue pe oe kaset en achimant ag en ejon d'er hardi, ind e ias fonabl d'inou, hag e zigasas buhe endro d'en ejon. Pe zas en de Iann e ias d'e gardi. Penaus ur soueh aveit hou guelet e ejon biu hag ar e sau. Mes siouah ! nen doe nameit ter gar. Er horrigannéd nen doe lakeit en ou leh nameit en tammeu e oe bet lezet get te.

Red mat e oe bet enta de Iann guerhein e ejon d'er boser. Mes ne hras ket kement se hemb touiein meur a hueh arlerh e voez hag en doe ean alijet de lakat morhed en ejon en hili !...

Loeiz HERRIEU,
 "Er Barh Labourer."

BLEUNIOU BRUK

I

Me gar'nei ! Sethu vid petra
 E karan Breiz uz da bep tra ;
 Krenv eo, dous, ha fidel d'he iez,
 Skuillet he deuz gwad vid he feiz,
 He ine a gan 'barz em c'hreiz :
 Oh ! Pegemend garan ma Breiz.

Dous ha fur ec'h eo he merc'hed,
 Kaër ha kalonek he gwazed ;
 O c'halonou zo krenv vel dir,
 Kaled o zal vel ar vein-hir,
 He barzed ra d'ei boud karet...
 Oh ! ar wech-ma eo dihunet.

He noziou hanv garan ine,
 He noziou sioul blich d'in ive,
 Barz ar c'hoajou em c'hichennik

A glevan mouez flour an estik !
 War al lann vraz gwechall kousket
 Eun avel skanv a zo savet.

Hag an avel-ze zo eur vouez
 Mouez dous Breiz-Izel, ma mam gez,
 Er brankou o kana lirzin,
 En eur dremen e lavar d'in :
 Kar da Vro, ha kar he Frankiz,
 Kar da Greden hag ar Justis.

Fellout a reaz d'an Estrenn
 Dindan e vrec'h plega ma fenn,
 Dilemma diganin ma herez,
 Ha distruja ma braventez
 Promesou faoz d'in a reaz,
 Ha ma mipien e touellaz.

Neuze ma bugale karet
 Ma bugale dous ar varzed
 Gant fulor o deuz kriet : Nan !
 Diwallet ouzomp mar peuz c'hoant,
 Diwallet, hi a zo hon mam,
 Ganemp e vo miret divlam ! »

Bepred bepred, var an henchou,
 En Arvor vo gwelet kroajou,
 Feal vo da Zoue, d'ar feiz,
 Feal d'ar c'hiz koz ha d'e lez !
Gwezidi mar lâret ec'h omp,
Gall Brein, fouge a vo ennomp !

II

Goude kemend a gantvejou
 Boue omp unanet da Vro-c'hall
 Breiz hirio c'hoaz a skuill daërou
 Var he Frankiz, evel gwechall.

Gouela'ra hag eur gounnar vraz
 A voubou c'hoaz barz en c'hreiz ;
 En eur glemm eo e toug ar groaz
 A roaz d'ei Anna a Vreiz.

Re bounner eo vid he c'halon
 Mez he c'halon ha zoubet eo ?
 Biken !! En he c'hreiz plantet don
 Eur gwechall e vir an hekleo.

Foug zo ennomp gant hon zadou
 Evid hon bro'memp karante,
 En hon feultrin, a daoladou,
 E verv kasoni *ar Re-se* !

Piou a larfe ped kant Breton
 A garche adkaout ar Frankiz ?
 Piou a larfe ped kant kalon
 A drit gant spi ha vaillantiz !

Hag en aner ho do tridet !
 Nan, nan ! vare'hoaz a vo d'emp-ni.
 An amzêr da zond vo bepred
 D'ar ouenn nê oar fallgaloni.

BRUK. (KERAEZ)

BARZED BREIZ

En Douar ar Iaouankiz

(Emgomz etre Re-Varo) (1)

*Barzoneg gouneet eur priz gantan en Kenskrivadek
 An Oriant, 1903*

BRIZEUK

Petra, Taliezin, a welan-me duze ?
 N'eo ket eur vag a zeu war an tu-ma darre ? (2)
 Azeet ouz ar stur Mari Morgan a Vreiz,
 Eur belek katolik en e zao barz ar c'hreiz ?

TALIEZIN

Me gav d'in, barz Brizeuk, ec'h eo, en gwirione
 Bagik Mari Morgan o tigas eun ene
 Treseg Enezennou-kuz-heol (3) ar Vretoned
 Eo e welan duze war ar mor conennet.

BRIZEUK

Tostaat a ra ouzomp ! Erru eo war an treaz.

MORGAN

Taliezin, ha te Brizeuk, ar c'haner freaz,
 Digemeret ganec'h anaon eur gwir Vreizad !
 Eur barz iaouank ec'h eo, marvet en kreiz e oad.
 Lec'hvien oa hanvet gant an dud, en e vro,
 Mez ar " Barz Tremener " a oa e lezhano.

TALIEZIN

Salud d'id, kenvreur mad ! Deus er rouantelez
 Out dellezek anei en abek d'ez furnez. (4)
 Ar Varzed koz, pere zo ama a bell-zo,
 Hag ar re neve deut, gant dudi da welo.

BRIZEUK

Salud d'id, Tremener, barz iaouank kalonek,
 A gane en hon Breiz ken flour ar brezonek.
 Sec'h da zaërou, mignon, ho bez seder hardi
 Rag er vro eürus-ma n'euz ken a zisparti
 Anaon ar re vad deuz gouenn ar Vretoned
 A zo barz ar vro-ma da viken unanet.
 Kant-hanter kant Enez a zo d'eomp ama (5)
 Kemend hag Iverzon an hini vihana.
 Doue en neuz berniet en hon broiou eürus
 Kemend tra c'hall renti eur vuez dudius,
 An domder peurbadus hag an hanvou hep fin,
 Sioulder an abardaë ha freskder ar mintin.
 Prajeier glaz evel en hon bro Breiz-Izel,
 Leun a vokejou kaër a ra c'houez-vad a bell (6)
 Traoniennou dudius, elec'h ma red bepred
 Gwaziou leaz, steriou mel (7) da eva dous meurbed.
 Kompagnunez hep fin gwazed brudet hon gouenn (8)
 Rouane, marc'heien, drouized ha beleien,
 Skrivanieren o deuz gret ar vad war ar bed ! ..
 Ama, kenvreur karet, n'euz kalonad a-bed !
 Tosta, Breizad iaouank, tosta ha bez lirzin
 Me eo ar Barz Brizeuk, hema Taliezin !

LEC'HVIEN

Demad, o Barzed Braz, demad a greiz kalon,
 C'houi pere a reaz enor d'ar vro breton.
 En gwirione, brema me zec'ho ma daëro
 Daoust pegen kriz e oa, ha daoust pegen c'hoëro

Evidon, kimiadi gant ma broik Arvor
 En eun oad ken iaouank, aboan ma oa digor
 Ma lagad, vid gweled kaërder gouenn hon zadou
 Aboan ma moa kanet ma c'henta kantikou!
 Ma c'halon, a-vrema, a frealz koulskoude;
 Santout a ran ennon evel eur grez neve,
 Santet am meuz, dustu ma'z on deut war an treaz
 O tond em gwaziou evel eun Eil-Vuez (9).
 Gweled a ran brema ar vadelez dispar
 An neuz Doue 'kenver tud varo hon douar;
 Hast am meuz ouspenn-ze, hast am meuz da weled
 Ar Bed-Gwen lec'h ma vemp da viken unanet.

BRIZEUK

Lawen braz on ma-hun, Taliezin ive,
 Da veza bet ama war an treaz, dre zigoue,
 Vid digemer eur barz, vid hen hentcha d'hon zro
 Dre zouar ar Re-Veo (10) ha nan ar Re-Varo!...

TALIEZIN

Kemeromp an hent-ma, a ia dre eur brous-koat
 Plantet a wenched leun a frouez dous ha mad,
 Ha demp beteg duze, lec'h ma klevomp diston
 An telennou reun aour hag ar gwerziou breton.

BRIZEUK

Me a wel o toned gant ar wenojen-ma
 Ma mignon koz Luzel. Gant Kermarker ema.

LUZEL

Demad, Taliezin, ha d'id, Brizeuk ar fur.
 Na zeut-hu ket d'ar Fest e ro ar prinz Arzur?

BRIZEUK

Oamp o vond, o Luzel, oamp o vond, Kermarker,
 Gant hon c'henvreur neve, Lec'hvien-Tremener,
 O paouez douari deuz bag Mari Morgan.

KERMARKER

Barzed, koz ha iaouank, ho saludi a ran.

LEC'HVIEN

O Kermarker brudet, ha te, Luzel ar braz!
 Doue da vo meulet pa ho kwelan henoaz!

BRIZEUK

Doue da vo meulet, lavar'ta, Lec'hvien,
 Pa ra mignoned vraz gant gwall enebourien (11)
 Na oa ken en Arvor daou zen muioc'h dispar,
 N'euz ket ama brasoc'h mignoned, ni her goar!

LUZEL

Petra riotez-te, Brizeuk, ma mignon koz?
 Pa neuz 'med Bretoned ebarz hon Faradoz!....
 Te da hunan, mignon, daoust ha na hentez ket
 Da zousik koant Mari, da zilezaz er bed?

BRIZEUK

Mari ha me, gwir eo, a zo mad asamblez.
 Galloud Doue zo braz, ha braz e vadelez.

TALIEZIN

Silaouet, kenvreudeur, silaouet trouz ar c'han..
 Arru omp tost d'ar plas ma vezo gret ar goan...

BRIZEUK

Ma keret, e chomimp eur pennadik ama
 Evid diskouez an traou d'ar barzik iaouank-ma;
 Sell duze, Lec'hvien, tao!-rond al lein a zo
 Roet gant Arzur Meur d'an dud a dro war dro, (12)
 Karget eo a veizou demeuz ar re fina
 Gret gant ar gwerchezed zo'n hon zervich ama,
 Ar pojou zo leun-kouch a winiou dudius

A chufere melen hag a jistr eonennus:
 Beb sort madigou all a vezo digaset
 Gant eledigou gwen deuz an oabr diskennet.

EN EMBANNER

Tostaet, tud-eürus, tostaet ouz an daol?
 Goude ar pred, emberr, e vezo ar c'horol?

BRIZEUK

Gwel eta, Lec'hvien, gwel Arzur hag e lez,
 Marc'heien, prinsezed karget a zantelez,
 Itronezed ken kaër hag ar stered kaërta.
 Bro ar merc'hed (13), vid gwir, e vez gret deuz homa.
 Gwel! A beb tu brema e tispak an noblanz,
 Tuchentil, bourc'hizien, ha pôted ar boblanz;
 Peb drouiz'neuz eur saë wen evel Taliezin
 Ar Varzed ma ganto o zaëiou glaz-mintin.

TALIEZIN

Remerket ec'h omp bet. Eun eal a zeu ama
 Da rei da Lec'hvien eur zaë c'hlaz da wiska

AN EAL

Demad, Barzed a Vreiz, ha d'id drouiz meur ha gwen.
 Arzur ho ped da zond deuz taol, en e gichen.

BRIZEUK

Ealik, lavar d'ezan ec'h erruomp raktal
 Hag e chomimp er Fest bete divez ar bâl.

LEC'HVIEN

Stad zo ennon, vid gwir, o Brizeuk ma c'henvreur
 Pa glevan ec'h in-me da Ouel Arzur-ar-Meur.
 Mez dispieg d'in, arog, penaoz vo an doare.
 Vid ma ouezin peseurt ober, en peb mare.

BRIZEUK

Bremaik, ni hon fevar da brezanto d'Arzur,
 Ha da Rouane Breiz, a vo gantan asur.
 Mond a refomp deuz taol, ha neuze ar merc'hed
 A zono an delen keid ma pado ar pred,
 Dibri hag eva ri deuz a gemend a vo
 Ha zeul vui ma tebri zeul vui'fo naon ato.
 Grez ar chufere aour, ar jistr hag ar gwin koz
 A zigaso d'az penn sonjou gwir baradoz;
 Da galon e rentfont lawen, lirzin ha ië,
 Elfen an eil-vuez vo diveret ennë!
 Ar c'haniri merc'hed a vago da spered
 Hag 'a lako ennout levenez braz meurbed.
 Da galon a vreizad a zanto plijadur
 En holl draou ze, a vo brema he magadur!
 Neuze, goude al lein, ar Varzed a laro
 Ar gwerziou ar c'haëra o deuz gred en o bro.
 Te a vezo pedet gant Arzur, hep merc'hed,
 Da lavaret, d'az tro, ar werz koanta c'heuz gret.
 Goudeze, ar merc'hed ouzomp a dosteo
 Kempennet ha flouret. Ha te lawenö
 Pa weli eo an eil ken kaer evel heben!
 Gened ha braventez war o c'horf hag o fenn!
 Neuze vo korollet ouz son skiltr biniouiou
 Brasoc'h, dudioc'h evid re hon broiou.
 Hag an danz a bado beteg ma vo kouezet
 An diveza danser etal e blac'h kousket.
 Neuze zeü an Hunvre 'uz d'emp da c'hournijal,
 Mez koumoulen a-bed na bouezo war hon zal,
 Rag koulz en hon c'housesked evel en hon dihun
 Eur iaouankiz padus a zo ennomp hon-hun (14)

Kenavo...Me a wel o son he zelen vraz
Mari, ma douz Mari, ha ganti eur zañ c'hlaz ;
M'hi gwel e-kreiz banden ar c'hanerezed gwen.
Ec'h an d'hi c'haout. Kemer plijadur, Lec'hvien.

TALDIR.

(MAMMENNOU)

- (1) « Laoi Oisin ar-h tir nan og. » *Ossian*.
- (2) « Les Celtes et les Scandinaves, comme les Grecs, croyaient à la nécessité d'une barque pour parvenir au séjour des Morts. » *Zimmer*.
- (3) « Les dieux sont au-delà de l'océan... Le domaine des morts se trouve à l'extrême-couchant. » *Le Livre de Leinster*.
- (4) « Les âmes des bons pénètrent dans le Gwynfyd. » *Triades*.
- (5) « La terre des morts est composée de cent-cinquante Iles plus grande chacune que l'Irlande. » (*Imram Brain*) pennad 25.
- (6) « Ce sont des plaines agréables parsemées de fleurs. » *Imram Brain*, pennad 39.
- (7) « Il y coule des ruisseaux de miel. » *Id.* pennad 36.
- (8) « Les Gaulois professent la croyance à une vie future, où ils reverront leurs parents et leurs ancêtres. » *César, De Bello Gallico*, l. VII.
- (9) « Les Celtes croient à une Seconde Vie. » *Mela*, levr III.
- (10) Echtra Condla : « Tire beo » pe « Terre de la Vie. » *Windisch*.
- (11) Luzel a flemmaz aliez Villemarqué.
- (12) « Il y a dans le *Tire beo* des festins sans fin. » *Echtra Condla*, *Windisch*.
- (13) « Le *Tire beo* est la terre des jolies femmes : *tir nam bán*. » *Imram Brain*, pennad 30. (D'Arbois de Jubainville : Littérature Celtique Ancienne.)
- (14) « *Mors media longæ vitæ*. » *Lucain Pharsale*, l.

Lukas

(KENDALC'H)

Edeur er bloaz 1903 ; d'ar mare-ze e c'heller lavaret edo ar vro holl a-zindan galloud ann dud difeiz hag ann haillevodet. Ar ministr *Combes* hag e genseurte a rea eur brezel skrijuz d'ar relijion, d'ar skoliou kristen ha beteg da iez ar Vretoned.

O veza ma teue eta ar skouer fall euz ar c'houarnamant, ann dispac'herien a ioa ar voul etre o daouarn. Aliez ec'h en em vodent, hag enn eur gana souniou ann dispac'h ez eant euz ann eil ru d'eben, enn eur freuza ar staliou hag enn eur derri ar gwer dreist holl war ann ilizou, chapeliou, presbitaliou ha skoliou kristen.

Eur zulvez o doa bet ann divergontiz da vond beteg Lambezellek ha da zailla war ar brosesion ; ar fallagriez o doa bet da daoler mein oc'h ar re a heulie ar brosesion ha da walla merc'hed ha bugale ; war ar mare oant bet da ziframma ar zakramant euz a zaouarn ar beleg o doa taolet d'ann douar ha breset.

Kazi ato Lukas a veze gand ar vandenn haillevodet ; eur weach, dreist holl, d'ar pardaez-noz, goude beza great kalz a freuz dre ruiou Brest, ar vandenn a en em gavaz gand eur beleg a zeue da weled eur c'hlanvour. Kerkent Lukas a redaz a benn d'ezan, her skoaz hag her buntaz oc'h moger eunn ti ; anavezet e oe bet avad enn dro-ma gand eur serjant polis pehini a gemeraz e hano ; mez ar beleg a erbedaz kemend, ma oe bet lezet didrabaz.

Enn nozvez-se, Lukas ne c'hellaz ket kousket. Sonjal a rea : « Setu aze eur beleg hag en deuz pardounet d'in ; panefe-ze em bije bet prizoun m'oar vad ; n'int ket eta trubarded, evel m'hen lavar ann dispac'herien. »

Koulskoude ar zonjezonnou mad a nijaz euz e spered a-nevez, kerkent ha ma 'z eaz d'ann tavarn, ha kendel-c'her a reaz da eva absint, ha da lakaat muioc'h mui, e c'hreg hag e verc'h enn dienez. Prestik goude Soazik a gouezaz klanv. Loiza a ioa enn eunn anken vraz, rag petra da ober ? N'oa mui eur gwennek enn ti.

Lukas, en eur en em gaout er gear, diouz ar pardaez, a ioa, evel ato, hanter vezo, med pa welaz e verc'h astennet war he gwele, brevet gant ann derzienn, e tivofilaz. Sonjal a rea gant keuz braz : « M'em bije ann arc'hant am euz dispignet enn absint ! »

D'ann deiz war-lerc'h, Soazik n'oa ket gwelloc'h, er c'hontrol ; ar c'hlenved a iea war gresk. Enn dro-ma avad Lukas a zeuaz war eeun d'ar gear, heb mond d'ann tavarn. Goulennet en doa eunn nebeudik arc'hant e kred digand e vignoun dispac'her ; mez he-ma a respountaz n'en doa ket eul liard toull war e hano ; ar wirionez a lavare, a gav d'in, rag eul lounker absinth oa ivez.

Lukas a ioa tenval e benn, enn eur zont d'ar gear ; nec'het braz e oa, rag da c'hedal e bae, Soazik a c'hellfe mervel marteze. Mez ma oa nec'het oc'h en em gaout er gear, e oa sebezetoc'h c'hoaz pa zigoraz ann nor...

Da c'houde kresteiz Soazik he doa bet eur fallaenn, ha Loiza a iez d'ar red d'ar presbital. Da vihana, emez-hi, ma n'em euz ket gelllet gervel eur medisin, va merc'h na varvo ket heb beleg. En em gaout a reaz er presbital, beuzet enn he daélou. Ar beleg a zeuaz diraz-hi a oa ann hini a ioa bet buntet gant Lukas. He-ma ne zaleaz ket da anaout edo Loiza enn dienez ; pignat a reaz dostu d'e gampr, hag enn eur ziskenn e lakeaz eur pez arc'hant e dourn Loiza, enn eur lavarad d'ezhi : « Kit war eeun da gerc'hat ar medisin ha prenit ar pez a vezo gourc'hemennet ; n'o pezit aoun abed, ken nebeud, da brena ar bevanz hoc'h euz ezomm hoc'h unan, rag gwall gastizet ho kavann, ha dleet eo d'eoc'h kemeret nerz evit gellout chom war ho treid, hag evid entent oc'h ho merc'h ; kit buan, me a vezo enn ho kear kerkent hag ar medisin. »

Ar pez a welaz Lukas enn eur zigerru ann nor, oe Loiza, ar medisin hag ar beleg, enn dro da Soazik, ha war ann daol buredadou louzou. Bez e oa ivez peadra evit koan, hag eur voutailad win, war ar marc'had. Lukas ne c'helle ket kredi ar pez a wele ; kaout a rea d'ezan edo oc'h huvreal. Mez ne jomaz ket pell da huvreal, pa anavezaz ar beleg en doa skoet an deiz all ; neuze e chomaz a za, mezuz holl, ha liou ar maro warnan ; ne grede ket ober eur gammed muioc'h evit tostaat oc'h gwele Soazik, pa lavaraz ar beleg d'ezan gand eur vouez karantezuz : « Trugarekait Doue, Lukas, ho merc'h a ia gwelloc'h brema, hag ar medisin a lavar e pareo, nemed e vezo eur pennad mad war ar gwele, med n'o pezit aoun ebed d'am gervel, ma vez red ; n'ounn ket pinvidik, mez dalc'her a rinn start d'am dispignou evid espern ho lod. »

Komzou ar beleg a ieaz ken doun e kaloun Lukas, ma kouezaz d'ann daoulin dirazan enn eur he bedi d'he pardouni.

— O! emezan, ha me zo bet faziet! Petra! Choui am euz' skoet eo a zeu d'hor skoazella ha da zavetei va merc'h! Piou hoc'h 'ta ma rit ar mad evid ann droug?

— Savit, Lukas, ha trugarekait Doue hebken, eme ar beleg.

Soazik a bareaz; ha Lukas?

Lukas abaoe ne ev mui a absinth, e zivreae'h dre ze a zo krenvoc'h eged biskoaz, hag arabad e ve dont da c'hoapaat ar veleien dirazan.

PER PRONOST

Mevel ar Pillaouer

(UNANGOMZ)

I

(Eur vandenn bugale a dremenn en eur luchal var eur pillauer).

— Bandenn kannaillez, ma fei, ober Kerne vian ac'han me, teuler mein ouzin, hisa ar chas varn on, boued ar gounnar, ma fei, an dra ma n'eo ket eur vicher eo. Aïou, aïou va divesker paour, draillet on gant ar chas, ouf, oh la la, skuiz maro oun o c'haloupat an hentchou, eur sachad truillou euz va c'hein. Kazi tam da zibri! Oh ia afat, me vez laouen pa c'hellan kaout eur vaz iod da lipat, ha c'hoaz e sonch d'eoc'h e vezo grêt eur pillauer ac'hanon me? It da zutal da Venez-Arez... Mevel Pillaouer ñe n'on-me ken!!

Birvi, birvi, birviken
Da glask truillou ne zin ken.
Kazi kerkoulz beza laer
Eget beza pillauer.

II

Nan mâr fat, me n'oun ket eun tanfoult, me zo eul Leonard ganet e Leon! Va zad, Jakès an Tars, a rër anezan, a ioa anavezet dre bévar c'horn ar vro, ha va mam'ta, Katellik al leaz Tourgouil, piou ne deuz ket anavezet anezhi? Mad, ma peuz ket a c'hoant da gredi ac'hanon, goulennit gant Paulik a zo ahont; Sellit, Tintin Penn Kaled ahont, hounnez avad a ziskuezo deoc'h penoz me n'oun ket eun tanfoult...

Birvi, birvi, birviken
Da glask truillou ne zin ken.
Na zizenorin ket va bro
D'ar vicher-se kenavo!

III

Ah, ma vije bet beo ma zud, n'ho pije ket guelet ar zac'h truillou-ma euz va c'hein; mez petra servich, siouaz, ah perag Yvon Plouennek ya faeron en deuz va c'haset da Gerne evit beza pillauer? Sac'h an dien, mond deuz an eil ti d'égille gant ar zac'h louz-ma da

c'houlen ha truillou a zo? Oh ententit ne c'houlennit biken truillou digant Leonard, nan, nan, me ne zizhenorin ket va bro!

Hounez a zo eur vicher fall
Klaskomp buan eun etat all.

IV

D'ar Fouille, respet d'eoc'h, e oan kaset da zeski beza pillauer, ia da zeski, mez n'em beuz desket taken, avad, oh nan taken. Evelato, avichou e pakan krabanad digant an tanfoult koz a vez assemblez ganen! mez me a denn taoliou fin d'ezan, rag ar potr koz ne oar ket gallek ha pa zeomp e Kear, me a oar lavaret d'ezan. Double viou, ne ankounahin biken ar pez a zo errued ganen e Brest. Pa oan erru e kear, ar potr koz a lavaraz d'in en eur vont gant ar ruiou:

— Aze, eme an Tad koz, e kichen an ti braz-se, a ranki krial var bouez penn: Tam pillou, tam! Mez am boa, mez am boa, ken a flerien, va zud, ha c'houi ma vijac'h bet em flas, marteze pije gret goasoc'h c'hoaz...

Ha ma plij d'eoc'h ar vicher se,
E po va zac'h diganin-me.

V

— Kri ta, a lavare ar potr koz, bep an amzer: « Tam pillou, tam. » *Tam pillou tam, tam pillou tam.* Lavar brema: « Marchand d'os. » *Marchand d'os, marchand d'os.* Meuz aoun, emève, ne vo ket druz ar zouben. Lavar brema: « Marchand de poux de lapoux. » Pe tiaoul e livirit: *Marchand de poux de lapoux?* Setu aze gallek saout; oh! breman e komprenan, me zo bet er skol: *Marchand de peaux de lapins.* Klak, eme an Tad Koz, o tistaga eur javedad diganen, ken a velen ar stered o trei kein d'ar C'hreisteiz! « Mil gurun, te a peuz c'hoant da zeski ar gallek d'in. (Klak adarre) Ar marmous-ma a zesko ar gallek d'in-me! Lâr: « Marchand de poux de lapoux »!

Marchand de poux de lapoux!
Marchand de poule à poux!

VI

Hi! hi! hi! ah! ah! ah! Pa gleviz c'hoarzin evelse, ha me distrei ma fenn, ha gweled daou lakipot bihan a oa o c'hoarzin hag o lavaret an eil d'égile: « Écoute donc ce que dit ce nigaud, *Marchand de poux*, dit-il. — Oh! parbleu, dit l'autre, il en est couvert, et voilà pourquoi il peut en vendre! » Neuze, avad ez eaz eur zac'had droug ennon, ha me mont da gaout unan anezou.

— Comment, que je dis, toi faire la moque de moi, toi rire à moi, Monsieur Lakipot, moi pas long pour flanquer une giffle avec toi, et fermer ton bouche, moi pas peur de quatre comme toi.

Alors lui skraber son penn, et courir de là vite vite; moi pas vu le bout de son nez depuis.

Klevet an hell o c'hoarzin d'in,
Biken tanfoult me ne vezin.

VII

Quand moi avoir fini de donner son pagement a Monsieur Lakipot, moi chercher mon vieux « Tam pillou »,

mais lui parti aussi, le tanfoult ! allé boire un litrad jistr, et pas dit à moi d'aller, oh ! pas de danger, lui sajt boire tout seul. Et bien, toi parti, moi parti aussi, e moi pas vu mon vieux Kerne depuis, et lui pas pu met tre la main sur moi.

Ha pa varfen var ar c'holo,
D'ar tanfoult koz kenavo !

VIII

Oh va zud keaz ! setu me en em gavet adarre e va bro, mez pelec'h mond ? n'em beuz ti ken ! Gwall nec'het oun. Ah ! me ia da ober eur goumanant eost. Piou an deuz ezom eur mevel euz ar c'henta klast ? Ah ia avad, me a zo mad da vedi, mad da zorna, mad da endram, mad d'ober an dra-ma hag an dra-hont, ha c'hoaz gwelloc'h da zibri kig ha fars, ha krampoez fritet var ar bilik ! Erfin, mad da ober pep tra, nemet da glask truilou. Allo, va zud, klaskit eta, rag bremaik e veoc'h re zivezad !

(A goste)

Na pa ne vefen kemeret nemed da botr saout, mad a vije ato ! Evid pillaouer biken na vezin !

Leiz e gof a gig hag a farz,
A blichfe da vab Jakez an Tarz !

(Mond a ra 'meaz).

Krouet gant ALAN AR BERR
deuz « Paotred Pleyber. »

**Plijadurezou, Diduamant, ha Farserez
ar bobl breton**

**Seiz-ha-Seiz-Ugent
Divunaden brezonek,
hag o respontchou**

DASTUMET HA REIZET GANT

Ar Barz **TALDIR JAFFRENOU**

*Boudomp ar c'hiz nevez mad
War gozen sonn ar Breizad.
Ha d'eomp bepred « war wellat. »*

En eul leun an divinadennou ma, kutuillet ganin var ar meaz, em farroz Karnoët, marteze eun tam diduamant a baro en ho spered, ha marteze var ho tiouieuz e vo gwelet gwech an amzer eur mouze'hoarz lawen. Posubl a ve duma-duhount e savfe eun tammik ruziaden d'ho tiouchod, hag ho pefe c'hoant da vouch ho taoulagad ha da grial : « Hêc'h ! Na glasa hini ! »

Peoc'h ! Ma chifit ket. Evelse oa stummet ho spered gant hon zadou koz, an Droc'herien buzug ! Ne lakeint ket, vel ma ve great brema, eur vouel var ho mennoziou nag eur alc'houezik diamant var ho zeod. Evel m'emaint, emaint. Na bretantomp ket beza furoc'h evid ar Re-Goz.

En em vodet brema an dro d'an oaled, ha digorit ho tiousskouarn.

1 Pried en noz, intanvez en de,
Lamperez en dour, pignerez er gwe ?

Al Unsel-wele.

2 Kam-jilgam, pelec'h ez-te ?

Rer douzet, forz zo d'id-te !

Ar was-dour hag ar prat.

3 A dreuz an dour hep beza glebet,

Hag an drein hep beza piket,

A ia war daol ar roue hep beza tapet ?

Ar bannen-heol.

4 Pehini eo ar ravoderez ar gwella zilaouet en tiegez ?

An horolach.

5 Eun Itron trist hag en kanvou, kazet gant ar re

[vad, karet gant ar re fall ?

An noz.

6 Eun ibil kig en eun toull kig,

En eur zond mez, a ra houik ?

Bronn ar vuoc'h en genou al loë.

7 Eur gazek wen kignet

Kreiz eur parkad lann bleuniet ?

Eur roc'h.

8 Dek troad ha tri benn,

Toull e rer war lein e gein !

Eun den war eur gasek pa ve ebeul gant homa.

9 Eun ankane ru,

Gant eur moue gwen hag eul lost du ?

An tan, (flam ha ludu.)

10 Ruik a ra da zuik war e dal

Hag a ra da wennik frinkal !

An tan a ra d'al leaz birvi er gaoter.

11 Kof deuz kof, dorn war rer, ibil en toull ?

Eur bugelik o tena, pa ve war brec'h e vam.

12 Peder blec'h iaouank o vond gant an hent,

Na pa refe glao vel mein,

Na gouezfe ket war o c'hein ?

Peder bronn ar vuoc'h.

(Da hevil.)

Leorlennadur

Dre ar Bugel, pezh c'hoari gant F. Breudeur.

Dreholl e Bro-Leon e ve savet strolladennou potred iaouank da c'hoari ha da gana e brezonek. Eman unan euz beleien gwizieka ar Vro, o paouez skriva evit ar strolladou-ze eur pezh-c'hoari neve, e hano *Dre ar bugel*. Euz ar brava eo ar pezh neve hag eaz braz da c'hoari. Ouspen-ze skouerius ha kristen eo euz ar c'henta. Kavet e ve da brena e ti Kaigre, Brest. Kement hini a ble gant ar botred iaouank a dlefe goulen ar pezh-ze a rafe kement a blijadur e Treger, Kerne, Leon. Eun droïdigez c'hallek a gaver kenver-ha-kenver gant ar brezonek. Rimet eo ive. Daoust d'an droïdigez-ze da vea skrivet mad. ar brezonek avad, a zo pell en tu-all d'ezi hag, en eur lenn anezan, e weler sker pegen freaz, krenv ha poblus ec'h êo hon iez koz, ar brezonek, e-skoaz d'ar gallek.

EMBANNOU

Stal-Leoriou
Ar Gwaziou
MONTROULEZ, 1, Leur-Gear Emil-Souvestr, MONTROULEZ
Niver braz a Leoriou Ofern evit Prizioù katekis
Goulou Koar a bep seurt evit an ilizou

Sebastian Ar GAK
Lez-Vren, dre Gemeneven (Pennarbed)
Lezdi Vraz : Amann fin
Savadurez-skouer a ouenn saout Breiz
JISTR A GENTA MERK.

Gwin koz a beb bro
Kaliteou braz
Gwinou - ardant ha Likeuriou
F.-M. PERSON, Montroulez

En ti **PENNVEN**, kizeller
Ha garaner koat
En PONTIVY (Morbihan)
E kaver espisjal
Meurb breton da brenan
Hag annez all a beb seurt mod

Stal-Leoriou. --- Paperou livet
MAUVIEL
12, Ru Brest, MONTROULEZ
a werz ar gelaouennoù brezounek, hag a beb
seurt moulladurezoù

APOTIKEREZ AR JANNE
en Keraez Kerne-Uhel
A allomp tud ar c'horn-douar-ma davond
d'en em bourvei enni

Er guellan Kevelen e brehonek Guened
e DIHUNAMB

groeit bep deu viz en Oriant dre Loeiz HERRIEU hag
Andreu MELLAK.

Deu blank er rummen ; Dek blank aveit ur bleiad.

Grand Hôtel d'Europe
A. BONNAUD, Perc'henn
MONTROULEZ
A zigemer " Ar Vro "

MENGLEUZIOU MEIN-DO
Er Mill-ar-Bik, Parrez Paule
KANTON MAËL - KERAËZ
Bep seurt Mein-Glaz, henvel ouz re Angers
Per NIVET, entrepreneur, PAULE

Erwan Guillou
MARCHADOUR KOAT ha PLENCH
(Koat ar Vro ha koat Hanter-Noz)
KONVERSER TEMZ
Sant-Nikolas - ar Pellem (K.-an-N.)

Kezek - Houarn --- Gweturioù - dre - dan
J. RIOU
KERAËZ -- Ru an Augustined -- KERAËZ
A werz kezek-houarn deuz ar gwella merkou
hag a bren ar re goz
a fich hag a engal anezo marc'had mad
EUN TI ALL AN EUZ EN GUEMENE (MORBIHAN)

GWINOÙ BOURDEL
René MIDY, ha K^{ez}
75, Cours du Médoc, BOURDEL
Ha 3, rue Duhamel, ROAZON

Louzou evid ar preñved
Er beo evel er maro ar preñved a zreb an den ; di-
wallet ho pugale deuz *ar preñved* ; roit d'ezo eul
loiad deuz ar **Vermicide Soret** a vez kavet er *Phar-*
macie Vallée 28 Rue Bugeaud, Place Guérin, Brest.
16 gwennek ar Voutaillad ; pevar real dre bost. Ar
gwella ; ar c'hrenva.

EMBANNOU

Levrdi Brezonek
MORIS AN DAULT

6, RUE DU VAL-DE-GRACE, PARIS, v°

Stal leoriou koz ha nevez diwar benn Breiz
An Taolennou a ve kaset evit mann

Ar roue deuz al louzeler eo an
ULMINUCINE MOREUL

Louzou evit spura ar gwad fall, hag ober d'an dud
krenvaat. — Al litrad : 2 skoed. — An hanter-litrad :
14 real.

En ti **MOREUL**, apotiker, **LANDERNE**

Erwan HERNOT

Kizeller Kalvariou ha Mein-Nez

Ru Lanndreger, **LANNHUON**

BET MEDALLENNET SEIZ GWECH WARNUGENT

HOTEL SIMON

KALLAK, Arr' Gwengamp, **KALLAK**

Prejou. — Kambchou

— Marchosiou. — Gweturioù —

IAN EVENNOU

Marc'hadour-danvez en SKAER

Evit kaout danvez, ha lakaat ober gwiskamanchou giz
Skaer, stum nevez ha stum goz, en em erbedi ouz an
Ao. **EVENNOU**.

Ar gwella kelaouengelc'h gallek eo ar

REVUE DE BRETAGNE

MIZIEK

Koumanant : 4 skoed ar bloaz

EN EM ERBEDI OUZ AN Ao. DE LAIGUE, REDON (ILE-ET-VIL.)

Frédéric PINCEMIN

3, 5, 2, Rue-al-Lian, **SANT-BRIEK**

Mezer ; Lainach ; Danvez dillad

Kezek-houarn CLEMENT, HUMBERT, ANDRU, etc.

Kezek-houarn dre dan WERNER, GRIFFON, etc.

MIQUEL KEINER, toker

11, Ru Kereon, **KEMPER**

Tokeier Bretoned ha Beleien. — Mezer - Dillajou
breton. — Sier-Beaj. — Malijennou, etc.

Gwin Champagne « LA MOUETTE »

Gwir gwin a Vro Champagne

Perc'henn : Ch. Vogèle, Reims, Champagne. — En gwerz
e ti holl vare'hadourien gwin Breiz-Izel. — Kannader :
G. DELAFARGUE, LANVOLLON.

Gwiskamanchou diwar vuzul

DA VGUR'HIZ HA DA OFISER

R. Salaün

Kemener

BREST — 37, Street ar Ramp — BREST

JOB FRANCÈS

Marc'hadour-Gwin

LESNEVEN (BRO-LEON)

FANCH MERRIEN

EN SANT-NIKOLAS-AR-PELLEM

Liver Ilizou

Alaoureo ha Steonio Poltrejou

Grand Café de la **TERRASSE**

PICART, Perc'henn

MONTRoulez

A zigemer "AR VRO"

J. AR BRETON

27, Ru Pariz, MONTRoulez

GWIN ; ESPISIRI ; PRODUOU MARC'HAD-MAD EVID

AL LABOUR-DOUAR HAG AN ANEVALED

Le Gérant: **Etienne JACQ.**

*Les Imprimeurs:
Le Gouzin-Jaffrenco*